Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 czerwca 1930 r. № 11.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

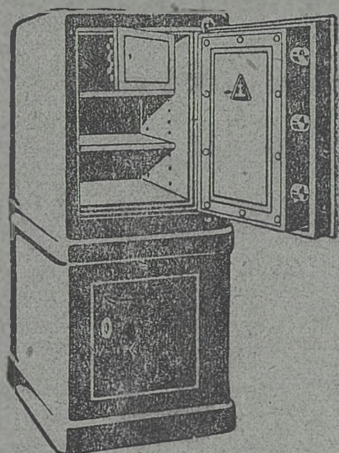
ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO"
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

Nowe zwycięstwo kasy „FORTIS“!!

AKADEMJA GÓRNICZA

REKTOR

KRAKÓW, DNIA 12 maja 1930 r.

Nr. 1689/30.

Do Fabryki Kas Betonowych

" F O R T I S "

W a r s z a w a

ul. Towarowa 33.

Rektorat Akademji Górniczej uważa sobie za miły obowiązek podziękować Panom za dostarczenie kasy betonowej syst. "Fortis" Model D3.-

Do kasy tej usiłowano dokonać włamania w nocy z dnia 30. IV. na 1 b.m. Włamanie to było całkowicie bezskuteczne, gdyż poza powierzchownem uszkodzeniem lakieru nie udało się włamywaczom nietylko uszkodzenie kasy, ale nawet wykonanie jakiegokolwiek otworu.-

Znajdująca się w Rektoracie druga kasa, ale metalowa wertheimowska, została przez włamywaczy tejże nocy zupełnie rozpruta.-

Komunikując Panom o powyższem Rektorat wyraża Im całkowite swe uznanie za dostarczenie kasy, naprawdę odpornej na włamanie.-

Z poważaniem

REKTOR:

/: inż. Skoczylas: /

Rok 6. Warszawa, dnia 15 czerwca 1930 r. № 11.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego	„ 1.40

Redaktor ALEKSANDER SŁOMIŃSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego“ Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to-Krzyska Nr. 13 m. 15. Tel. 442-63.

Ubezpieczenia społeczne w Polsce.

Pragnąc ułatwić naszym czytelnikom zorjentowanie się w organizacji ubezpieczeń społecznych w Polsce, zamieszczamy ogólną charakterystykę głównych przepisów w poszczególnych działach ubezpieczeń.

Instytucje ubezpieczeń mają nietylko znaczenie społeczne i ogólnopaństwowe, ale również gospodarcze. Z kredytów instytucyj ubezpieczeniowych, zwłaszcza Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, korzystają komunalne kasy oszczędności. Sądzimy, że treściwe przedstawienie podstaw organizacji ubezpieczeń społecznych wywoła zainteresowanie — w każdym razie, naszem zdaniem, winno je wywołać.

Redakcja.

I. Wstępne wiadomości.

Art. 102 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 p. 267) zawiera postanowienie o prawie każdego obywatela (nietylko pozostającego w stosunku służbowym lub roboczym albo w stosunku zatrudnienia u innej osoby fizycznej lub prawnej) do opieki Państwa nad jego pracą oraz do ubezpieczenia społecznego w razie braku pracy, choroby, nieszczęśliwego wypadku i niedołęstwa. Traktat Wersalski, ogłoszony w Dz. U. R. (R. 1920 Nr. 35 p. 200) kreśli we wstępie części XIII poświęconej pracy, ogólny program w zakresie społecznym Konferencji Ogólnej Związku Narodów i Międzynarodowego Biura Pracy, między innemi przewiduje ochronę pracowników na wypadek choroby wogóle, chorób zawodowych, nieszczęśliwych wypadków, spowodowanych pracą oraz ubezpieczenie na wypadek starości i niezdolności do pracy. Założeniem tego programu jest przekonanie, że pokój może być zbudowany jedynie na zasadach sprawiedliwości społecznej, że niesprawiedliwe warunki pracy, powodujące nędzę i niedostatek, rodzą niezadowolenie, zagrażające pokojowi i harmonji społecznej, że polepszenie tych warunków jest pilne, między innemi przez użycie środków wymienionych wyżej oraz, że nieuwzględnienie przez któryś z narodów istotnie ludzkich warunków pracy stanowi przeszkodę dla wysiłków innych narodów, pragnących polepszenia losu robotników w ich własnych krajach. W wykonaniu tego programu na drugiej Międzynarodowej Konferencji Pracy w Genui w 1920 r. przyjęto zalecenie w sprawie ubezpieczenia marynarzy na wypadek bezrobocia, na trzeciej w Genewie w 1921 r. uchwalono zalecenie w sprawie ubezpieczeń społecznych w rolnictwie, na siódmej w Genewie w 1925 r. przyjęto kilka zaleceń i projektów konwencji w sprawach odszkodowania za wypadki przy pracy i za choroby zawodowe, na dziesiątej w Genewie w 1927 r. przyjęto projekty konwencji w sprawach ubezpieczenia na wypadek choroby pracowników w przemyśle i handlu, służby domowej i pracowników rolnych oraz zalecenie w sprawie ogólnych zasad ubezpieczenia na wypadek choroby.

Państwo Polskie, utrzymując w mocy przepisy o ubezpieczeniach społecznych, obowiązujące na częściach ziem polskich przed reaktywowaniem Rzeczypospolitej Polskiej, poprawiając je, rozszerzając ich działanie na ziemie, na których nie istniały i w końcu wprowadzając nowe przepisy ubezpieczeniowe, nie było przeto odosobnione, ale szło po drodze wysiłków, rozwijanych na gruncie międzynarodowym. W Państwie Polskiem ustawodawstwo ubezpieczeniowe ma nietylko znaczenie społeczne, ale również ogólno-państwowe — jest bowiem jednym z czynników, usuwających przyczyny wewnętrznego niepokoju rozstroju, jednym z elementów wewnętrznej siły Państwa, cementujących ludność z państwem. Postanowienie art. 102 Konstytucji nie zostało dotąd rozwinięte w całości. Ten przepis, jak już zaznaczono, przewiduje objęcie ubezpieczeniem społecznem ogółu obywateli — dotąd wprowadzono jedynie i to tylko częściowo ubezpieczenie społeczne w stosunku do osób zatrudnionych u innych osób fizycz-

nych lub prawnych, są już opracowane lub w opracowywaniu dalsze przepisy ubezpieczeniowe w odniesieniu do pracowników fizycznych i umysłowych. Ustawowe unormowanie sprawy ubezpieczeń osób samodzielnie zarobkujących zapowiedział Minister Pracy i Opieki Społecznej w przemówieniu sejmowem dnia 1 marca 1929 r. — sprawa ta jednak prawdopodobnie nie zostanie załatwiona w najbliższym czasie.

Obowiązujące w Polsce przepisy o ubezpieczeniu społecznem dotyczą następujących sytuacyj losowych: 1) braku pracy, 2) choroby, 3) wypadków przy pracy, 4) niezdolności do pracy, starości i śmierci. Ubezpieczenie na wypadek braku pracy normuje w stosunku do robotników ustawa z dnia 18 lipca 1924 r. (D. U. R. P. Nr. 67), ze zmianami z 1927 r., 1928 i 1929 r. w stosunku do pracowników umysłowych rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (D. U. R. P. Nr. 106 p. 911) Ubezpieczenie na wypadek choroby normuje ustawa z dn. 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (D. U. R. P. Nr. 44 p. 272), na terenie górnośląskiej części województwa śląskiego obowiązują dotąd przepisy niemieckie, mianowicie Reichsversicherungsordnung Księga II, znowelizowana przez ustawę śląską z 1927 r. Ubezpieczenie od wypadków normuje na terenie województw południodniowych, centralnych i wschodnich austryjacka ustawa z dn. 28 grudnia 1887 r., nowa — ze zmianami z czasów austrjackich i polskich — została rozciągnięta na województwa centralne i wschodnie ustawą z dnia 30 stycznia 1924 r. (D. U. R. P. Nr. 16, p. 148), na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego niemiecki Reichsversicherungsordnung z d. 19 sierpnia 1911 r. znowelizowany przez ustawy polskie, na terenie górnośląskiej części województwa śląskiego Reichsversicherungsordnung z dn. 15 czerwca 1922 r., znowelizowany przez ustawy śląskie z 1924 i 1928 r. Ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, starości i śmierci w stosunku do pracowników umysłowych na całem terytorjum Rzeczypospolitej normuje wspomniane już rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 24 listopada 1927 r., które obejmuje również ubezpieczenie tych pracowników na wypadek braku pracy, w stosunku do robotników w województwie poznańskiem i pomorskiem wspomniany Reichsversicherungsordnung z dn. 19 sierpnia 1911 r., które obejmuje również ubezpieczenie od wypadków przy pracy, na terenie górnośląskiej części województwa śląskiego Reichsversicherungsordnung z 1922 r. ze zmianami przez ustawy śląskie z 1922, 1923, 1924, 1927 i 1928 r.

II. Zabezpieczenie robotników na wypadek braku pracy.

Pierwsza próba ubezpieczenia na wypadek braku pracy została dokonana w Kantonie Berneńskim w Szwajcarji w 1893 r., gdzie ta akcja została powierzona gminie miasta Berna; pierwszą ustawę o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek braku pracy wprowadziła Anglja w 1911 r. Obecnie istnieje ubezpieczenie na wypadek braku pracy w kilkunastu państwach, w tem w kilku zostało wprowadzone obowiązkowe ubezpieczenie. W Polsce zapoczątkowano wypłacanie zapomóg bezrobotnym w Warszawie, Łodzi i Zagłębiu na podstawie uchwały Rady Ministrów z końca 1918 r. i początku 1919 r. Pierwsze ustawowe unormowanie sprawy udzielania zapomóg pozostającym bez pracy w Polsce zostało dokonane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 1919 r. (D. U. R. P. Nr. 89 p. 483), następne obowiązującą obecnie z szeregiem zmian ustawą z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (D. U. R. P. Nr. 67 p. 650). Prócz wypłat dokonywanych na mocy tej ustawy z odrębnego Funduszu Bezrobocia, istniejącego przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, uchwałą Rady Ministrów z dn. 25 marca 1925 r. została zapoczątkowana t. zw. państwowa akcja pomocy doraźnej w formie wypłacania zapomóg z funduszów państwowych tym z pośród bezrobotnych, którzy wyczerpali świadczenia ustawowe, nie posiadają własnego majątku lub innych stałych i niestałych dochodów i utrzymywali się samodzielnie i jedynie z własnej pracy najemnej. Ta uchwała została zastąpiona uchwałą Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 r.

W myśl ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek braku pracy podlegają robotnicy bez różnicy płci, po ukończeniu 16 lat życia (do dnia 23 stycznia 1930 r. tj. do dnia ogłoszenia noweli z dn. 25 marca 1929 r. po ukończeniu 18 lat życia) pozostający w stosunku najmu pracy w przedsiębiorstwach przemysłowych, górniczych, hutniczych, handlowych, komunikacyjnych i przewozowych oraz w innych zakładach pracy, choćby na zysk nieobliczonych; a prowadzonych w sposób przemysłowy, jeżeli te przedsiębiorstwa zatrudniają powyżej 5 robotników (ograniczenie co do ilości robotników przestaje obowiązywać z dniem 23 stycznia 1931 r. t.j. w rok po ogłoszeniu wspomnianej wyżej ustawy). Wykonanie tego obowiązku zostało powierzone Funduszowi Bezrobocia przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, stanowiącemu osobę prawną i kierowanemu przez Zarząd Główny z przewodniczącym i zastępcą przewodniczącego, mianowanymi przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej i 17 innymi członkami, z których 2 jest przedstawicielami Ministra Pracy i Opieki Społecznej, 1 Ministra Skarbu, 6 przedstawicieli robotników, 4 pracodawców i 4 samorządów. Przedstawicieli robotników, pracodawców i samorządów powołuje Minister Pracy i Opieki Społecznej na wniosek zarządów centralnych organizacyj robotniczych, pracodawców, gmin miejskich i powiatowych związków komunalnych. Organami miejscowemi Funduszu Bezrobocia są Zarządy Obwodowe, powoływane w siedzibach Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy, z kierownikami tych urzędów na czele i udziałem 3 przedstawicieli robotników, 2 pracodawców i 2 samorządu. Zarządy Obwodowe mogą, za zezwoleniem Zarządu Głównego, powierzać czynności na terenie swego działania w całości lub części gminom i instytucjom o charakterze publiczno-prawnym, przyczem gminy są obowiązane je wykonywać, i mogą być zwolnione od tego obowiązku, jeżeli spełnianie go przekracza możność gminy, przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Rejestrację, ewidencję i kon-

trolę pozostających bez pracy prowadzą Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy na podstawie regulaminu i instrukcji Min. Pracy i Opieki Społecznej.

Fundusz Bezrobocia czerpie swe dochody z wkładek pracodawców, z dopłat Skarbu Państwa, z oprocentowania kapitału, z nadzwyczajnych dochodów i kar za przekroczenie przepisów ustawy. Wkładki pracodawców wynosiły od każdorazowych zarobków (z zastrzeżeniem, że najwyższą normą zarobków, stanowiącą podstawę do obliczania wkładek, jest 5 zł. dziennie), do dnia 1 lipca 1929 r. — 2%, od tej daty rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 12 czerwca 1929 r. (D.U.R.P. Nr. 48 p. 401) została wkładka obniżona o 10%, t.j. do 1.8%, najwyższa zaś norma zarobku została ustalona wspomnianą już ustawą z dnia 25 marca 1929 r. na 10 zł. począwszy od dnia 23 stycznia 1930 r. Pracodawcy wpłacają 3/4 wkładki z własnych funduszów, 1/4 mogą potrącać przy wypłatach z zarobków robotniczych. Wkładki winny być przesyłane za każdy miesiąc z dołu najpoźniej do 20 każdego miesiąca. Odsetki zwłoki wynosiły za każdy rozpoczęty miesiąc 5%, a od dnia 3 marca 1928 r. na podstawie rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. (D. U. R. P. Nr. 22 p. 199) — 2%, przyczem przewidziano możliwość odroczenia spłaty zaległości lub rozłożenia na raty z równoczesnem zmniejszeniem odsetek zwłoki do 1% miesięcznie. Skarb Państwa dopłaca do Funduszu Bezrobocia 50% kwoty należnej Funduszowi z tytułu wkładek pracodawców, przyczem Rada Ministrów może połową tych dopłat obciążyć gminy miejskie i wiejskie, posiadające większe zakłady górnicze i przemysłowe. Wpływy mogą być użyte jedynie na świadczenia, pokrycie kosztów administracyjnych i fundusz rezerwowy, przyczem w razie jeżeli ten fundusz osiągnie 50% rocznych wkładek zakładów pracy Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu na wniosek Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia, jest obowiązany obniżyć wkładkę lub podwyższyć świadczenia do granicy 60% każdorazowego zarobku robotników. Na tej podstawie nastąpiło wspomniane już obniżenie wkładek o 10% z równoczesnem podwyższeniem zasiłków o 10%. W 1925 i 1926 r. Fundusz Bezrobocia miał niedobory, pokrywane pożyczkami ze Skarbu Państwa, w 1927 i 1928 niedobory pokryta i nagromadzono przepisany fundusz rezerwowy. W sprawie lokaty dochodów Funduszu Bezrobocia zostało wydane rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Prezesem Najwyższej Izby Kontroli z dn. 26 września 1924 r. (D. U. R. P. Nr. 84 p. 819), które postanawia lokowanie wpływów natychmiast po ściągnięciu w P. K. O., sum zaś rezerwowych w papierach państwowych i przez Państwo gwarantowanych, w Banku Gospodarstwa Krajowego lub na rachunku własnym w P.K.O. Zaległe składki, koszta egzekucyjne i inne należności mogą być ściągane jak podatki gminne lub w drodze egzekucji sądowej, wykazy zaś zaległości, stwierdzonej przez Zarządy Obwodowe, stanowią tytuł egzekucyjny.

Prawo do zasiłków mają robotnicy, objęci obowiązkiem zabezpieczenia, których stosunek najmu pracy został rozwiązany, jeżeli zgłoszą roszczenie w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy lub jego oddziele w ciągu miesiąca po rozwiązaniu tego stosunku i conajmniej przez 20 tygodni w ciągu 12 miesięcy przed zgłoszeniem bezrobocia pozostawali w stosunku najmu pracy i w związku z tem byli objęci zabezpieczeniem na wypadek braku pracy. Wykluczeni od prawa do zasiłków są niezdolni do pracy, objęci strejkiem i zwolnieniem skutkiem winy, która powoduje w myśl obowiązujących przepisów natychmiastowe wydalenie z pracy. W wypadkach spornych co do winy pracownika zasiłek może ulec zawieszeniu, w razie zaś przyznania odszkodowania wyrokiem sądowym pozostający bez pracy otrzymuje z Funduszu Bezrobocia zapomogę w wysokości nadwyżki należnych zasiłków nad odszkodowanie. Prawo do zasiłków pozostający bez pracy traci, jeśli nie przyjmie odpowiedniej pracy, wskazanej przez Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy z wyjątkiem, gdy odmówi przyjęcia pracy w zakładach objętych strejkiem lub lokautem, oraz jeżeli nie stosuje się do przepisów. Jeśli robotnik ustąpi dobrowolnie z pracy, traci prawo do zasiłków w ciągu 4 tygodni od dnia rozwiązania umowy. Pozostający bez pracy, który podaje nieprawdziwe dane co do warunków uprawniających go do zasiłków, może być pozbawiony zasiłku na okres do 4 tygodni, winni zaś rozmyślnego przedstawienia lub posiadania nieprawdziwych danych, mających uzasadnić przyznanie zasiłku, ulegają w drodze sądów pokoju, karze grzywny lub aresztu. W związku z roszczeniami o zasiłki pracodawcy są obowiązani do wydawania w ciągu 24 godzin zaświadczenia o zwolnieniu i w ciągu 3 dni zawiadamiać o każdem wolnem lub nowoobsadzonem miejscu pod rygorem sankcji karnych, wymierzanych na wniosek Zarządów Obwodowych Funduszu Bezrobocia przez władze administracyjne I instancji z prawem wniesienia żądania przekazania sprawy właściwemu sądowi pokoju. Prawo do zasiłku rozpoczyna się po 10 dniach od zarejestrowania się w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy i trwa przez 13 tygodni w ciągu roku od chwili otrzymania pierwszego zasiłku, a może być przedłużone przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu, na wniosek zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia do 17 tygodni. Zasiłek wynosi dla samotnego—30% zarobku stanowiącego podstawę do obliczania wkładek zabezpieczonych, dla obarczonego rodziną, złożoną z 1—2 osób—35%, z 2—3—5—40%, więcej niż 5 osób—50%. Przez członków rodziny rozumie się: żonę nie zarobkującą lub męża, dzieci, pasierbów i rodzeństwo niezarobkujących do 16 roku życia lub ponad 16 lat w razie niezdolności do zarobkowania, od 16 do 18 lat kształcące się w średnich zakładach oraz niezdolnych do zarobkowania rodziców i dziadków. Jak już wspomniano, ta wysokość zasiłków została podwyższona od 23 stycznia 1930 r. o 10%, Ustawa przewiduje również świadczenia dla częściowo bezrobotnych, których zarobek nie przekracza pełnego umówionego zarobku za 3 dni w granicach od 30—50% normalnego zasiłku oraz dla sezonowych robotników. Od decyzji Zarządów Obwodowych Fun-

duszu Bezrobocia przysługuje zabezpieczonym prawo odwołania się w ciągu 8 dni od otrzymania zawiadomienia Obwodowej Komisji Odwoławczej, w której skład wchodzi przewodniczący lub jego zastępcy mianowani przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej na wniosek Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia, 1 przedstawiciel robotników, 1 przedstawiciel pracodawców. Prawo skasowania orzeczeń Komisji Obwodowej przysługuje Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej na wniosek Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia, jeżeli uzna, że nastąpiło jawne pogwałcenie prawa, niewłaściwa wykładnia, pogwałcenie istotnych formalności postępowania lub przekroczenie zakresu kompetencji Komisji.

(d. c. n.).

Stanisław Sasotski.

Rozwój i znaczenie samorządowych instytucyj kredytowych Województwa Lubelskiego w 1929 r.

Rolniczy charakter Województwa Lubelskiego sprawia, iż nie tylko gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, ale także komunalne kasy oszczędności są instytucjami pracującemi przeważnie wśród drobnych rolników. Nic więc dziwnego, że środowisko to, któremu służyć mają, nadaje im specyficzny charakter i decyduje o kierunku ich działalności. W obecnem swem stadjum rozwoju są one u nas organizacjami społeczno gospodarczemi wsi, pulsującemi w takt tętna życia rolnika, stykając się na całym froncie swej działalności z jego potrzebami, z jego psychiką, z jego tendencjami.

Toteż jeżeli dzisiaj chcemy ocenić rozwój, siłę i znaczenie samorządowych instytucyj oszczędnościowych na terenie Woj. Lubelskiego musimy odnośne cyfry przenieść na kanwę życia naszego rolnika, wniknąć w znaczenie, jakie przedstawiają w realnych warunkach kulturalnych i gospodarczych wsi.

Wtedy zrozumiemy, że choć rezultaty tej społeczno-gospodarczej pracy nie są błyskotliwe, choć dziś nas one jeszcze nie zadawalają, w stosunku do wymagań jakie im stawiamy — to przecież osiągnięte wyniki, jakiemi się już dzisiaj pochlubić mogą, stanowią kilometrowe słupy na drodze gospodarczego postępu naszego rolnictwa. Ktokolwiek przyjrzał się atmosferze pracy naszych komunalnych kas oszczędności — ten wie, że stanowią one już dzisiaj niezbędny czynnik w życiu naszej wsi, prowadzący ją do postępu i unowocześnienia gospodarki rolnej.

Prawda, że w tej działalności są samorządowe instytucje oszczędnościowo-kredytowe poniekąd odpowiednikiem akcji kredytowej rozwijanej przez państwo za pośrednictwem P. Banku Rolnego. Lecz na terenie kas komunalnych łączą się i uzupełniają w swej pracy te dwa najważniejsze czynniki naszego życia społecznego: państwo i samorząd. I właśnie ten udział czynnika samorządowego w przeprowadzaniu akcji państwowej umożliwia jej celowe, planowe i skuteczne realizowanie.

Świadomość roli jaką spełniać mają samorządowe kasy pożyczkowo-oszczędnościowe była silnie ugruntowana w samorządzie powiatowym i gminnym na terenie Województwa Lubelskiego, charakteryzując wysoko społeczne wyrobienie jego członków. To też nic dziwnego, że rzucone hasło tworzenia kas — znalazło w nich silny oddźwięk: dziś czynnych jest już na terenie Woj. Lubelskiego 230 gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych oraz 19 komunalnych kas oszczędności.

Nie tylko jednak w liczbę, lecz także w znaczenie i kapitały rosną te kasy z roku na rok pomimo ciężkich i niesprzyjających warunków. Jak głęboko wniknęło w jaknajszersze warstwy naszych rolników przekonanie, że tak potrzebny kredyt dla rolnictwa może powstać jedynie w drodze samopomocy społecznej — dowodzi okoliczność, że wszystkie gminy oraz sejmiki powiatowe, pomimo ciężkiego kryzysu rolnego, przystąpiły do znacznego powiększania kapitałów zakładowych swych kas, który w ciągu 1929 w stosunku do r. 1928 wzrósł o 48%.

Rozwój Gminnych Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych Województwa Lubelskiego w latach 1926—1929

Rok	Ilość Kas	Kap. zakł. uchwalony	Kap. zakł. wpłacony	Wkłady oszczęd.	Pożyczki udzielone	Pożyczki z P.B.R.
1926	60	539.590	222.458	58.729	1007.272	442.401
1927	134	800.551	442.195	255.228	3617.351	1987.650
1928	216	1020.985	763.930	957.012	6337.311	3608.480
1929	230	1416.736	1132.662	1340.161	9612.244	4306.836
% wzrostu w ciągu 1929 r.	5%	38.7%	48.2%	40%	66%	19%

Widzimy tedy, że rozwój gminnych kas poż.-oszczędn. postępuje wciąż w tempie dostatecznie silnem i to zarówno czy idzie o zwiększenie kapitału zakładowego i wkładów czy też o działalność kredytową. Pod względem wysokości wpłaconych kapitałów zakładowych największy posiadają kasy powiatów Zamojskiego, Lubelskiego, Siedleckiego i Puławskiego.

Największe kapitały zakładowe mają gm. kasy poż.-oszczędn. gm. Niwiski, pow. siedlecki (23.616 zł.) gm. Garbów, pow. Puławski (15.167 zł.)

Według wysokości posiadanego kapitału zakładowego dadzą się gminne kasy poż.-oszczędn. podzielić na następujące grupy:

Kapitał zakład. posiadały		Ilość kas
powyżej 20 tys.	—	1
15—20 tys.	—	1
10—15 tys.	—	11
5—10 tys.	—	70
2— 5 tys.	—	145
poniżej 2 tys.	—	2

Najwięcej zgromadziły wkładów kasy powiatów biłgorajskiego, zamojskiego i sokołowskiego. Na wyróżnienie za najintensywniej prowadzoną akcję oszczędnościową zasługują kasy p.-o. gm. Chuszczewka, pow. sokołowski (39.577 zł. wkładów) gmina Kocudza, pow. biłgorajski (36.311 zł.) gm. Jastków, pow. lubelski (31.707 zł.).

Jak wielką jest wszakże rozpiętość w akcji gromadzenia oszczędności w poszczególnych gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych wskazuje nam poniższe zestawienie:

Posiadały wkładów oszcz.		Ilość kas
powyżej 30 tys. zł.	—	3
20—30 tys. zł.	—	5
10—20 tys. zł.	—	36
5—10 tys. zł.	—	49
1— 5 tys. zł.	—	107
poniżej 1 tys. zł.	—	26
—	—	4

Należy podnieść, że pomimo młodości organizacyjnej gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych — 93 kasy posiadają już ponad 5 tysięcy wkładów, zaś w 83 kasach kapitały zakładowe wynoszą ponad 5 tysięcy.

Przeprowadzona przez Urząd Wojewódzki ankieta, która objęła dotąd 12 powiatów z 152 gminnemi kasami daje nam plastyczny obraz działalności tych kas. Wydały one mianowicie w ciągu r. 1929— 33.899 pożyczek na sumę 8.504.337 zł. przeciętna tedy wysokość 1 pożyczki wynosiła 250 zł. Wysoki stopień spłacalności ilustruje fakt, że z sumy tej spłacono w ciągu roku 5.473.031 zł.

Ruch oszczędnościowy w tych 152 gminnych kasach wyraża się sumą 27.468 książeczek oszczędnościowych, na które wpłacono 1.030.634 zł. zaś wypłacono 337.728 zł. Przeciętnie tedy wypadło na 1 kasę gminną 180 książeczek oszczędnościowych.

Powyżej zobrazowaliśmy działalność gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

Bardziej złożony jest charakter pracy komunalnych kas oszczędności, którym ustawodawca przyznał szeroki zakres uprawnień. Na terenie jednak województwa Lubelskiego z przyczyn, o których mówiłem na wstępie, gros pracy tychże kas skierowany był ku udzielaniu kredytowej pomocy rolnictwu oraz w mniejszym zakresie rzemiosłu i drobnemu przemysłowi.

Kredyty celowe dla rolnictwa, które wymagały bardziej złożonych operacyj, przeprowadzane były za pośrednictwem komunalnych kas oszczędności. Udzielały one zatem kredytów na kupno: maszyn rolniczych, nasion selekcyjnych, nawozów sztucznych. Kredyty: hodowlane, na ogniotrwałe krycie, budowlane i t. p. W ten sposób stały się komunalne kasy oszczędności kuźniami, w których przerabiała się prymitywna gospodarka naszego drobnego rolnika na nowoczesny warsztat pracy.

Tempo wzrostu komunalnych kas oszczędności na terenie Województwa Lubelskiego charakteryzuje następujące zestawienie:

Rozwój Komunaln. Kas Oszczędn. woj. Lubelskiego w latach 1926—1929.

Rok	Ilość kas	Kapitały własne	Wkłady i lokaty	Udzielone pożyczki w/g stanu z dn. 31.XII
1926	5	59.825	206.520	428.925
1927	10	304.007	636.444	2.002.142
1928	19	864.515	2443.811	7.344.836
1929	19	1235.168	4524.953	13.136.167

Widzimy tedy, że w ciągu roku 1929 wykazują komunalne kasy oszczędności znaczny wzrost: gdy w dn. 31.XII.1928 suma bilansowa wszystkich 19 komunalnych kas oszczędności wynosiła 8.873.869 to w rok potem wynosiła już 19.714.334 (wzrost o 122).

Nadto należy zwrócić uwagę, iż kapitał zakładowy tych kas wzrósł w ciągu 1929 r. o 44⁰/₀, zaś wkłady wzrosły o 85⁰/₀. Umożliwiło to tym kasom rozwinięcie znaczniejszej działalności kredytowej, tem więcej, że suma uzyskanych kredytów wzrosła także w tym roku prawie o 100⁰/₀ bo z 4.788.189 zł. na 9.073.895 zł.

To też udzieliły te kasy na dzień 31.XII.1929 r. pożyczek na łączną sumę 13.136.167 zł., w czem pożyczek wekslowych oraz na skrypty na kwotę 11.055.167 zł., w rachunkach bieżących 680.270, gminnym kasom pożyczk.-oszczędn. 514.522 zł., związkom komunalnym 886.205 zł.

Przechodząc z kolei do szczegółowego ilustrowania **postępów działalności k. k. o. w dziedzinie gromadzenia oszczędności** wskazać muszę na stały wzrost ilości wydanych przez nie książeczek oszczędnościowych, a mianowicie:

w r. 1926	wydały kasy	5.302	ks. oszczęd.
„ 1927	„ „	10.501	„
„ 1928	„ „	23.486	„
„ 1929	„ „	31.114	„

Jednocześnie wzrosła także przeciętna wysokość wkładu, która wynosiła:

w r. 1926	na 1 wkładcę	38.97 zł.
„ 1927	„ „	60.60 „
„ 1928	„ „	104.05 „
„ 1929	„ „	145.43 „

Największą aktywność w akcji zbierania oszczędności z pośród k. k. o. przejawia Kom. Kasa Oszczędności w Lublinie, gromadząc wkładów na sumę 1.301.852 zł. oraz w Zamościu z wkładami na sumę 684.464 zł.

Wielce charakterystyczna jest statystyka zawodowa uczestników obrotu oszczędnościowego w k.k.o. Woj. Lubelskiego; w/g niej posiadała:

1) młodzież szkolna, studenci wkładów oszczęd. na sumę 47.120 (1.5⁰/₀);

2) urzędnicy różnych urzędów wkładów oszczęd. na sumę 400.844 (13⁰/₀);

3) rzemieślnicy wkładów oszczędn. na sumę 70.455 (2.3⁰/₀);

4) kupcy i przemysłowcy wkładów oszczędn. na sumę 56.691 (1.8⁰/₀);

5) rolnicy wkładów oszczędnościowych na sumę 819.395 (27⁰/₀);

6) wolne zawody wkładów oszczędn. na sumę 153,181 (5⁰/₀);

7) robotnicy, służba i t. p. wkładów oszczędn. na sumę 648.539 (21%);

8) Spółdzielnia, spółki organizacyjne wkładów oszczędn. na sumę 873.152 (28%).

Ciekawem zjawiskiem jest wysoki udział w akcji oszczędnościowej robotników, służby i niższych funkcjonarjuszy, których wkłady wynoszą 21% ogółu wkładów, przyczem wkłady te są prawie wyłącznie wkładami dobrowolnemi, w porównaniu np. z wkładami rolników, które przeważnie są przymusowe.

Pod względem wysokości wkładów było z saldem:

do 50 zł. wkładów na sumę 438.750 zł. (14%);

od 50 do 500 zł. wkładów na sumę 418.615 złotych (13%);

powyżej 500 zł. na sumę 2.213.025 (73%).

Podnieść należy, że rezultaty akcji oszczędnościowej zależą przedewszystkiem od tej pracy, jaką kierownicy k. k. o. mogą w akcję tę włożyć, od ich indywidualnej zdolności i zrozumienia przez nich tej prawdy, że istota k. k. o. tkwi w rozwijaniu należytej propagandy oszczędnościowej.

Działalność kredytowa k.k.o. zasilanych funduszami banków państwowych, a głównie P. Banku Rolnego obejmuje coraz szersze kręgi życia gospodarczego wsi oraz drobnego rzemiosła. Kierunek tej działalności jest zależny od miejscowych warunków gospodarczych oraz od sprawności i sprężystości kierownictwa poszczególnych kas, od którego zależy w dużej mierze zdobywanie sobie zaufania i zdolność ściągania kredytów.

Ogółem rozmiar akcji pożyczkowej w k. k. o. wzrósł w ciągu 1929 r. niemal w dwójnasób w stosunku do 1928 r., co zawdzięczać można obok wzrostu wkładów (o 40%) powiększonym kredytom z Państwowego Banku Rolnego (w r. 1928 — 3.504 tys. w r. 1929 6.118 tys. zł. a więc wzrost o 75%) oraz podniesieniu redyskonta z 1.283 tys. zł. w 1928 r. na 2.955 tys. zł. w 1929 r.

Jak wynika z danych statystycznych przedłożonych przez 14 kas wydały one w ciągu 1929 r. 33.747 pożyczek wekslowych na sumę 17.319.266 zł.

Oprócz ilościowego wzrostu udzielonych pożyczek podniosła się także przeciętna wysokość pożyczek, która w r. 1928 wynosiła 226 zł. a w 1929 r.— 513 zł.

Będąc jeszcze w dużej mierze uzależnione od kredytów banków państwowych, umacniają jednak powoli k. k. o. swój byt, o czem świadczy poprawa stosunku między kapitałami własnemi a obcemi.

Stosunek ten układał się w poszczególnych latach następująco:

w r.	1926	jak	1 : 1
„	1927	„	1 : 1.3
„	1928	„	1 : 1.45
„	1929	„	1 : 1.06

A zatem pomimo bezwzględnego wzrostu kredytów z banków państwowych w r. 1929 — stosunek kapitałów obcych do własnych znacznie zmalał.

Tak więc w ogólnych zarysach przedstawia się działalność samorządowych instytucyj kredytowo-oszczędnościowych na terenie Województwa Lubelskiego.

Patrząc na tę działalność z punktu widzenia interesów gospodarczych najszerszych warstw ludności, stwierdzić musimy, że spełniają one w miarę swych możności swoje społeczne zadanie z całą sumiennością, zdobywając sobie rok rocznie coraz szersze zaufanie ludności. Oceniając łącznie działalność k. k. o. i gm. kas p.-o., gdyż z jednego i tego samego powstały podłoża, podnieść musimy, że zdołały one w krótkim przeciągu czasu, pracując w najmniej sprzyjających warunkach, zebrać 2 362 tys. zł. tytułem kapitałów zakładowych oraz około 6 milj. złotych wkładów. Ponad 63 tysiące wydanych książeczek oszczędnościowych, oraz około 70 tys. pożyczek udzielonych w ciągu 1929 r. na łączną sumę około 30 milj. złotych — oto fakt, którego z życia gospodarczego wykreślić się już nie da. Mocno sprzęgnięte ze społeczeństwem — kroczą samorządowe instytucje kredytowe Woj. Lubelskiego twardym krokiem ku podniesieniu warsztatów pracy oraz kulturalnych warunków bytowania jego ludności.

Dr. Adam Goldfinger.

Współdziałanie Spółdzielni Rolniczo-Handlowej z Komunalną Kasą Oszczędności.

Dwadzieścia miljonów ludzi w Polsce żyje z pracy na roli.

Celem tej pracy jest przedewszystkiem uzyskanie środków materjalnych, niezbędnych do egzystencji każdego człowieka, a następnie dążenie do podniesienia stopy życiowej, jak również utrwalenie osiągniętych już rezultatów. Tak jest na zachodzie, ale, niestety, nie zawsze u nas.

W Polsce znaczna większość rolników wegetuje i marzy o uzyskaniu dobrobytu, ale bardzo mało poświęca uwagi i wysiłków w kierunku racjonalnego zużytkowania swej pracy.

Szeroki ogół rolników jeszcze nie uświadamia sobie należycie, iż jednym z podstawowych warunków nietylko dobrobytu, ale nawet utrzymania się na powierzchni życia, jest konieczność masowego skupiania się rolników w organizacjach gospodarczych.

Tylko rolnictwo zorganizowane w potężne związki o charakterze gospodarczym będzie miało możność i prawo do samostanowienia o sobie i tylko w tym wypadku uzyska należyte miejsce wśród innych gałęzi wytwórczości polskiej.

Natomiast rolnik niezorganizowany będzie stale ofiarą losu, zawsze będzie się czuł pokrzywdzonym i pozbawionym opieki.

Świadomość o konieczności łączenia się w organizacjach gospodarczych stopniowo jednak przenika

do szerokich rzesz rolniczych i znajduje tam prawa obywatelstwa.

Powstaje i rozwija się cały szereg instytucyj o charakterze rolniczo-przemysłowym i oszczędnościowym.

W porównaniu jednak z dwudziestu miljonami rolników — ilość ich skupiona w różnych organizacjach gospodarczych jest niewielka.

Należałoby wobec tego pomyśleć o tem, ażeby zachęcić szeroki ogół rolników do popierania istniejących organizacyj.

Innemi słowami należy rozpocząć już propagandę w tym kierunku.

Najlepszym środkiem propagandy jest naoczne udowodnienie, iż dana organizacja gospodarcza rozwija się dobrze, pracuje sprawnie i przynosi rolnikom korzyść. To jest najskuteczniejszy środek propagandy i na niego w pierwszym rzędzie powinniśmy zwrócić naszą uwagę.

Najpiękniejsze przemówienia i namowy nie zachęcą rolników do organizacyj gospodarczych, jeśli będą mieli przykład niewłaściwej, a szczególnie wadliwej gospodarki w tych instytucjach.

O celowości rozgraniczenia kompetencji komunalnych kas oszczędności i spółdzielni rolniczo-handlowych pisaliśmy już w jednym z poprzednich numerów.

Aczkolwiek zakres pracy tych dwu typów organizacyj gospodarczych musi być rozgraniczony—skoordynowanie ich wysiłków w akcji propagandowej, któraby polegała na wciąganiu rolników do tych organizacyj, wydaje się koniecznem.

W celu zorganizowania akcji werbunkowej na terenie danego powiatu należałoby powołać specjalną Komisję złożoną z przedstawicieli starostwa, sejmiku, organizacyj rolniczo-oświatowych i gospodarczych, jak spółdzielnie rolnicze i komunalne kasy, albowiem wspólny wysiłek tych organizacyj da bezwzględnie lepsze i efektowniejsze rezultaty, niż akcja prowadzona przez każdą z tych instytucyj we własnym zakresie. Komisja taka będzie mogła rozpocząć pracę po ustaleniu środków materjalnych oraz materjału ludzkiego, którym będzie mogła dysponować w swej pracy.

Przed ułożeniem planu pracy musimy wyraźnie powiedzieć sobie, iż nie wszyscy rolnicy doceniają należycie znaczenie w życiu gospodarczem tego rodzaju instytucyj, jakiemi są organizacje gospodarcze. Charakterystyczną cechą naszego społeczeństwa jest bierność i wybujały indywidualizm i dlatego pierwszym etapem akcji propagandowej winno być przełamanie tej bierności — zainteresowanie szerokich rzesz rolniczych organizacjami gospodarczemi, które istnieją, względnie mają powstać na terenie danego powiatu, a następnie podporządkowanie interesów indywidualnych dla dobra ogółu. Jeśli nie wyzyskamy obecnie przeżywanego kryzysu gospodarczego dla skupienia szerokich rzesz rolniczych w organizacjach gospodarczych, to napewno w czasie sprzyjającej konjunktury, gdy rolnik będzie osiągał dobre ceny na płody rolnicze — trudno go będzie przekonać o konieczności organizowania placówek gospodarczych.

Kasom komunalnym, jako zbiornicom drobnych oszczędności i placówkom rozpowszechniającym kredyty dla rolnictwa, przypada w udziale zaszczytna rola w szerzeniu idei silnej organizacji gospodarczej rolnictwa.

Organizowanie pogadanek w szkołach i odczytów na terenie kółek rolniczych, wciągnięcie do tej akcji urzędów gminnych, personelu nauczycielskiego, instruktorów rolnych i t. d. niewątpliwie spowoduje zainteresowanie się szerokich rzesz rolniczych sprawami związanemi z oszczędnością i organizacjami spółdzielczemi. Urządzanie pokazów na miejscu lub nawet wysyłanie wycieczek do dobrze zorganizowanych placówek zmusi światlejszych rolników do zastanowienia się nad koniecznością skupienia się w organizacjach gospodarczych.

Inż. A. Jenicz.

X sprawozdanie p. Ch. Dewey'a,
(Doradcy finansowego Rządu).

W świeżo ogłoszonem sprawozdaniu Doradca rozpatruje w części I jak zwykle wykonanie planu stabilizacyjnego. Część II poświęcona jest zagadnieniu, o którem wspomina plan stabilizacyjny, t. j. reorganizacji polskiego systemu bankowego, a część III zawiera przegląd sytuacji gospodarczej kraju w pierwszym kwartale roku bieżącego.

Część I. Wykonanie planu stabilizacyjnego. Doradca podaje wysokość dochodów i wydatków oraz nadwyżki budżetowe za poszczególne miesiące roku budżetowego 1929/30, przeprowadza analizę wykonania budżetu oraz omawia preliminarz budżetowy na rok 1930/31 w brzmieniu ustalonem ostatecznie przez sejm. Informuje również, że w czasie ostatniej sesji sejmowej zostały uchwalone 3 wnioski dotyczące podatków, z których najważniejszy zawiesza na czas nieokreślony podatek od dochodu z papierów procentowych, pożyczek i od niektórych wkładów bankowych. Wpływy z ceł były zupełnie wystarczające dla obsługi pożyczki stabilizacyjnej, przewyższając 6 razy sumę, jaka wymagana jest do pokrycia kosztów pożyczki. Fundusz „F" jest zużyty prawie całkowicie na kredyty dla przedsiębiorstw państwowych i na cele rolnicze. Zgodnie z zamiarem planu stabilizacyjnego zakupione z tego funduszu papiery wartościowe są od czasu do czasu sprzedawane, a uzyskane sumy są zużytkowywane ponownie na wyżej wspomniane cele.

Część II. Bankowość w Polsce. Doradca daje przedewszystkiem obszerny zarys historyczny początków bankowości polskiej, opisując powstanie towarzystw kredytowych ziemskich, pierwszych banków (około r. 1870), kas oszczędności i spółdzielni kredytowych. Następnie wykazuje straty poniesione przez banki w okresie wojennym i inflacyjnym oraz przytacza skutki, jakie wywołała gospodarka inflacyjna w organiźmie bankowym.

Po tym obszernym wstępie, Doradca przechodzi do ostatniego okresu rozwoju banków od r. 1926 i wykazuje cyfrowo, jak dalece korzystnie oddziaływały ostatnie lata na wzmocnienie zasobów finansowych banków. Ponieważ zagadnienie uregulowania stosunków bankowych stanowi jeden z punktów planu stabilizacyjnego, Doradca stwierdza w ten sposób pośrednio, iż problem ten przestał być zagadnieniem, wymagającem wydania szczególnych zarządzeń sanacyjnych. Organizm bankowy leczy się automatycznie i każdy rok stanowi dalszy etap w tym kierunku.

Następnie Doradca zajmuje się w swych rozważaniach zmianami, jakie wprowadziła ustawa bankowa z r. 1928 w porównaniu z dawniejszą ustawą z grudnia 1924 r. przyczem w konkluzji stwierdza, co następuje:

„Wydaje się naogół, że począwszy od r. 1923 wysiłki Rządu nad reformą bankową były skierowane we właściwym kierunku. Od tego czasu jednak nastąpił tak wielki rozwój kraju, że pewne kroki poczynione na początku, które okazały się skuteczne wówczas, przeżyły się obecnie i w rzeczywistości mogą przeszkodzić rozwojowi systemu bankowego. Pod pewnemi względami wydaje się to szczególnie słuszne w odniesieniu do Banku Gospodarstwa Krajowego".

Na tej podstawie Doradca zauważa, że stały rozwój, jaki nastąpił zwłaszcza od r. 1926 w bankowości prywatnej w Polsce, wykazuje, że pomoc Banku Gospodarstwa w tej dziedzinie nie jest dłużej potrzebna bankowości w Polsce. Polityka Banku Gospodarstwa zmierza istotnie w tym kierunku, aby stopniowo zaprzestać przyjmowania wkładów handlowych i udzielania krótkoterminowych kredytów, a zadowolnić się dziedziną kredytu długoterminowego i finansowaniem organów samorządowych oraz niektórych przedsiębiorstw państwowych.

Następnie p. Dewey uważa, że obecnie znów nadeszła pora, aby zbadać ustawę bankową z r. 1928 i wprowadzić w niej poprawki, idące w kierunku dalszego rozszerzenia usług bankowych, których spełniania domaga się od banków współczesne życie gospodarcze. Banki bowiem i życie gospodarcze w Polsce osiągnęło już ten stopień rozwoju, na którym winny być wprowadzone do systemu bankowego te same współczesne metody. Uznając to za słuszne, Minister Skarbu zgodził się z Prezesem Banku Polskiego, aby wyznaczyć specjalny komitet, obejmujący nie więcej nad czterech do pięciu praktyków bankowych, celem zbadania tych zagadnień i złożenia zaleceń.

Między innemi Doradca proponuje rozpowszechnienie w obiegu akceptów bankowych, gdyż tą droga można ściągnąć do kraju tani kredyt zagraniczny. Ponadto Doradca uważa, że wspomniany komitet winien również zająć się przejrzeniem prawa o spółkach akcyjnych d'a stwierdzenia, czy nie zawiera ono jakichś niezwykłych przepisów, które mogą utrudniać lokowanie kapitałów zagranicznych w polskich przedsiębiorstwach przemysłowych. Ponadto zachodzi potrzeba, ażeby w nowej ustawie bankowej rozwinąć przepisy prawne i środki dla przedsiębiorstw powierniczych, gdyż brak tego rodzaju przepisów utrudniał już zawarcie umowy, pociągającej za sobą lokatę znacznej sumy kapitału zagranicznego w Polsce.

Doradca proponuje następnie, aby unormować w ustawie bankowej stosunek rezerw kasowych do wkładów bezterminowych i terminowych oraz ustalić, gdzie winny być składane te rezerwy gotówkowe.

Część III. Położenie gospodarcze. Doradca wskazuje na: spadek produkcji, zmniejszenie się popytu, gromadzenie zapasów towarowych, spadek ładunków kolejowych, wzrost bezrobocia i na niezwykle ciężką sytuację rolników. Dodatnim objawem sytuacji jest odprężenie na rynku pieniężnym wskutek ograniczenia produkcji przemysłowej i płynność banków. Na rynku lokacyjnym uwydatnia się zwyżka kursu listów zastawnych a wzrost oszczędności utrzymuje się w dalszym ciągu. Do tych samych pomyślnych cech należy również dodatnie kształtowanie się bilansu handlowego.

W konkluzji Doradca stwierdza, że depresja gospodarcza, która utrzymywała się w ostatnich kilku miesiącach, osiągnęła swój najniższy punkt w marcu, a obecnie istnieją już oznaki, które zapowiadają ostateczną poprawę. Gdyby się nawet poprawa opóźniła, to nie należy zapominać, że ogólne zadłużenie wewnętrzne i zagraniczne Państwa wynosi zaledwie 15 dol. ($133^1/_2$ zł.) na głowę, a hipoteka przemysłu prywatnego przeciętnie nie jest zbytnio obciążona, z pewnemi wyjątkami, zwłaszcza w przemyśle włókienniczym, istniejące zapasy nie są znowu tak wielkie, aby nie mogły być szybko zlikwidowane w wypadku nastania oczekiwanej przez życie gospodarcze poprawy.

Sytuacja obecna wykazuje, jak dużo kraj traci przez opóźnienie rozbudowy systemu elewatorów zbożowych. Bez tych udogodnień trudno jest uporządkować handel najważniejszych zbóż, a ceny będą nadal wahać się w szerokich granicach z główną szkodą ze strony producenta.

Na samym wreszcie końcu raportu, Doradca stwierdza, że jednym z mniej uchwytnych, lecz nie mniej doniosłych czynników poprawy w obecnej sytuacji jest brak nerwowości i większa wytrzymałość ze strony życia gospodarczego.

N.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Poniżej podajemy do wiadomości delegatów kas oszczędności, udających się na wycieczkę do Czechosłowacji, treść listu Związku Czechosłowackich kas oszczędności:

„WPanowie!

Dziękując Wam serdecznie za informacje podane przez Was w listach z dn. 10.VI r. b. № 725 i z dn. 13.VI № 767, musimy Wam podać program Waszego pobytu w Czechosłowacji w ramach tymczasowych i w czasie, jakiście nam zakomunikowali od 20 do 25 czerwca 1930 r.

Po przyjeździe 20.VI o godz. 7 m. 40 rano i po powitaniu na dworcu, będą nasi mili goście odwiezieni do hotelu Paryż, gdzie będą mogli zjeść również śniadanie. Ponieważ w tym czasie jest w Pradze duży napływ obcych gości, przeto zdarzyć się może, iż wyznaczone dla Was pokoje o tak wczesnej porze nie będą jeszcze wolne.

W tym wypadku zarząd hotelu da dla gości odpowiednie pomieszczenie, gdzie będzie się można po drodze umyć i oczyścić, wszakże do godz. 11-ej przed

południem będzie każdy z Panów miał swój pokój uwolniony i przygotowany.

Przypuszczalny program pobytu w Pradze jest następujący:

W piątek. Dnia 20.VI przed południem zwiedzanie Miejskiej Kasy Oszczędności w Pradze. O godz. 13-ej — obiad, urządzony przez Miejską Kasę Oszczędności w Pradze. Po obiedzie od godz. 15.30, zwiedzanie Pragi w autokarach, a jeżeli czasu wystarczy, to wspólna wieczerza w restauracji. Wieczorem o godz. 7.30 przedstawienie w teatrze narodowym, gdzie wystawiona będzie opera „Rusałka“ D. Dworzaka.

W sobotę. Dnia 21.VI o godz. 10-ej rano zwiedzanie Staromiejskiej Sali obrad, później zwiedzanie Miejskiej Kasy Oszczędności na Królewskich Winohradach. Od godz. 11.30 do godz. 13-ej zwiedzanie Związku Czachosłowackich Kas Oszczędności i głównego banku Czechosłowackich Kas Oszczędności, Min. Spraw Wewnętrznych i t. d.

O godz. 13-ej obiad urządzony przez Związek Czechosłowackich Kas Oszczędności i Bank tychże Kas w restauracji Savarin.

Od południa czas wolny do dyspozycji. Wieczorem o godz. 20.30 zbiórka w Kom. Kasie Oszczędn. na Królewskich Winohradach i przyjacielska wieczerza w Narodnim domie.

Niedziela. 22.VI. Rano o godz. 6-ej odjazd pociągiem do Żelaznego Brodu, dokąd przyjazd na godz. 9-tą. O godz. 10-ej zbiórka uczestników Zjazdu Polskich i Czechosłowackich Kas Oszczędności na obrady.

Po wspólnym obiedzie zwiedzanie wystawy szkła i biżuterji oraz pawilonów oszczędności. Odjazd z Żelaznego Brodu o godz. 7 wiecz., a powrót do Pragi o godz. 11-ej wiecz.

Poniedziałek. Dnia 23.VI o godz. 8.10 rano odjazd do Pilzna pociągiem pośpiesznym. Przyjazd do Pilzna o godz. 10.28. Po odwiezieniu bagażu do hotelu, zwiedzanie miasta i wspólny obiad. Od południa zwiedzanie Kasy Oszczędności w Pilznie. Około godz. 16-ej zwiedzanie mieszczańskiego Browaru i wspólna wieczerza w Mieszczańskim Browarze.

Wtorek. Dnia 24.VI o godz. 5-ej rano odjazd z Pilzna do Brna. Przyjazd do Brna o godz. 14.30. Po obiedzie zwiedzanie Kasy Oszczędności Královo polskè, później odjazd autokarem na Macochę i do Słupskiej Jaskini. Powrót wieczorem.

Środa. 25.VI zwiedzania miasta i wystawy „Człowiek“. Odjazd z Brna przez Prerov i Bohumin o godz. 16.40, o ile nie macie innego programu. Jeżeliby niektórzy uczestnicy chcieli zwiedzić inne miejsca Czechosłowacji, to chętnie służymy pomocą i informacjami.

Z przyjacielskiem pozdrowieniem
Spolek Sporitelen Ceskoslovenskych
(Podpisy nieczytelne)”.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

KRONIKA KRAJOWA.

Konferencja Rolnicza w Ministerstwie Rolnictwa w dn. 23-24 maja r.b.

Ministerstwo Rolnictwa zwołało na dzień 23 — 24 maja r. b. konferencję rolniczą, mającą ustalić najważniejsze zagadnienia i bolączki rolnictwa, oraz znaleźć drogi wyjścia z kryzysu, w jakim polska produkcja rolna się znalazła.

Między innemi szeroko potraktowana została sprawa handlu zbożem i polityki kredytowej dla rolnictwa.

Ustalono przedewszystkiem potrzebę konwersji krótkoterminowych zobowiązań rolników na długoterminowy kredyt.

Stan zadłużenia rolnictwa przedstawia się następująco:

Instytucje kredytowe	Stan zadłużenia:	Wymaga konwersji:
Akcyjne banki rol.	108.500.000.—	55.000.000.—
Unja Zw. Spółdzielczych	151.000.000.—	57.000.000.—
Zjednoczenie Sp. Roln.	125.000.000.—	50.000.000.—
Bank Gosp. Krajowego	72.000.000.—	38.000.000.—
Państwowy Bank Rolny	150.000.000.—	50.000.000.
Banki niemieckie	55.000.000.	27.500.000.—
Ogółem	661.500.000.—	277.500.000.—

150 milj. kredytów P. Banku Rolnego mieści się w sumach podanych przy Unji Zw. Sp. i Zjedn. Sp. Roln.

Do powyższych sum nie wliczono zaległych rat przypadających T-wu Kredyt. Ziemskiemu w Warszawie, które wynoszą na dzień 25 maja r.b. 19.545.000 złotych. Z sumy tej tylko 12.000.000. — może być zapłacone, więc na doraźną pomoc kredytową potrzeba 7.500.000 zł.

Sumy wyżej wskazane nie obejmują zobowiązań rolniczych w stosunku do osób prywatnych, a w szczególności nie obejmują sum potrzebnych na zwalczanie lichwy na wsi, które to potrzeby są obliczone na sumę około 90.000.000.— złotych. Konferencja wypowiedziała się za potrzebą uruchomienia tej sumy. Nadto pozostają jeszcze ciężary podatkowe, raty ubezpieczeniowe i t. p. wymagające konwersji względnie prolongat.

Bieżące potrzeby w zakresie kredytu krótkoterminowego konferencja uznała naogół za zaspokojone. Konferencja zwróciła jednak uwagę na konieczność powiększenia krótkoterminowego kredytu w okresie żniwnym o sumę 70.000.000 zł. Pozatem konferencja wyraziła opinję, iż konieczne jest ustanowienie dla spłaty kredytów na jesienne nawozy sztuczne terminu 16-to miesięcznego.

W stosunku do rejestrowego kredytu zastawowego konferencja uznała za niemożliwe udostępnienie tego rodzaju kredytu mniejszej własności rolnej. Zdaniem konferencji, jako surogat kredytu zastawowego w stosunku do mniejszej własności rolnej, winien być kontynuowany i rozszerzony t. zw. kredyt zaliczkowy, stosowany obecnie przez Bank Polski. Konferencja stwierdziła konieczność dokonania nowelizacji rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rejestrowym kredycie zastawowym, wysuwając szereg kwestyj, wymagających nowelizacji, jak np. (zaniechanie zapisu rejestrowego w sądzie, zbyt skomplikowana forma zabezpieczenia, weksel i umowa zastawnicza) rozszerzenie pojęcia zastawcy i zastawnika, rozszerzenie przedmiotu zastawu i. t. d.

Dyskutowano nad potrzebą uruchomienia kredytu warrantowego, przyczem konferencja wyraziła opinję, iż należałoby

dążyć do zapoczątkowania narazie na mała skalę tytułem próby tej formy kredytu. Konferencja uważała za wskazane, aby organizacje rolnicze wywołały inicjatywę w tym kierunku i aby Rząd inicjatywę tę poparł.

W stosunku do kwestji, czy bardziej wskazane jest bezpośrednie udzielanie kredytów t. zw. sanacyjnych poszczególnym producentom, czy też należałoby sumy te zużyć na sanację instytucyj rolniczo-handlowych, konferencja jednomyślnie stwierdziła, iż rozstrzygnięcie tej kwestji w ramach rozdysponowania sumy tylko 25.000.000 zł. jest niemożliwe.

Z punktu interesów rolniczych wskazane byłoby udzielanie kredytu poszczególnym producentom rolnym, z tym jednak warunkiem, że kredyty te powinny być zużyte na uregulowanie zobowiązań producentów rolnych wobec instytucyj rolniczo-handlowych, przedewszystkiem spółdzielczych.

Wyrażono również opinję, że ze względu na szczupłość środków, kredyty powinny być udzielane na sanację spółdzielczości rolniczo-handlowej oraz iż w pierwszym rzędzie obok potrzeb spółdzielczości rolniczo-handlowej, powinny być uwzględniane potrzeby Towarzystw Kredytowych Ziemskich w kierunku umożliwienia stowarzyszonym zapłaty zaległych rat.

Konferencja stwierdziła, że istnieją pewne niedomagania w zakresie rozprowadzania kredytu rolniczego. wskutek braku podziału pracy pomiędzy poszczególnemi instytucjami, rozprowadzającemi kredyt (spółdzielczość kredytowa, kasy komunalne, kasy gminne).

Konferencja wysunęła potrzebę zmniejszenia obiegu weksli rolniczych i zastąpienia ich tam, gdzie to jest możliwe, przez skrypt dłużny, jako formę kredytu bardziej odpowiednią dla rolnika.

Konferencja wyraziła opinję, że obecny poziom stopy procentowej jest dla rolnictwa zbyt wysoki i uznała za wskazane przeznaczenie odpowiednich sum budżetowych na obniżenie stopy procentowej w stosunku do kredytów krótko i długoterminowych. Dotyczy to w szczególności kredytów, które uległy lub mają ulec prolongatom w związku z kryzysem rolniczym.

Jak z powyższych opinij konferencji widać, uwzględnił jej plan cały szereg wymogów z dziedziny kredytowej dla rolnictwa. Czy jednak te, aczkolwiek bardzo realnie nakreślone, projekty znajdą urzeczywistnienie w całej pełni?

„Chwasty na niwie oszczędnościowej".

Pod powyższym tytułem zamieścił „Ilustrowany Kurjer Codzienny" ostrą notatkę przeciwko praktykowanym przez niektóre spekulacyjne banczki małopolskie sposobom przyciągania oszczędności, która to propaganda aczkolwiek bardzo szlachetna i z punktu widzenia gospodarczego rozwoju państwa pożyteczna, nie może jednak posługiwać się środkami podejrzanemi.

I słusznie pisze autor, że „propaganda oszczędności wywołała wśród sfer, żerujących na spekulacji i na łatwowierności ludzkiej, zakusy, conajmniej podejrzane, dlatego trzeba wcześnie zwrócić na nie uwagę publiczności, a nie mniej powinny władze skarbowe zainteresować się bliżej błyskotliwemi prospektami rozmaitych pokątnych banczków i t. p. zakładów kredytowych, obiecujących wysokie procenty, losowania premij oszczędnościowych, skarbonki oszczędnościowe, ubezpieczenia, a nawet — „zegarki".

A dalej pisze: „Dziwna rzecz, że na te pomysłowe kombinacje zdobywają się tylko małe, o charakterze spółdzielczym, stowarzyszenia z ograniczoną, a rzadziej z nieograniczoną odpowiedzialnością".

Przestrzega dalej przed prospektami pełnemi niedomówień i skombinowań asekuracyjno-lokacyjnych i zwraca uwagę, czy nie należałoby działalności i prospektów tych instytucyj poddać rewizji, jakkolwiek zastrzega się, że „zdrowa kombinacja oszczędności z ubezpieczeniem jest wskazana i daje olbrzymie pole do korzystnych pomysłów oszczędnościowo-asekuracyjnych".

W końcu nadmienia, że praktyka przedwojenna wykazała dużą ilość takich spekulacyjnych instytucyj, które po zebraniu kapitałów bankrutowały.

Ze swej strony nadmienić musimy, że komunalne kasy oszczędności przestrzegać muszą nietylko przed tego rodzaju agentami oszczędnościowymi, ale także przed agentami, którzy radzą nabywać na raty pożyczki premjowe, zapewniając udział w losowaniu 50 lub więcej premjówek zaś po wpłaceniu wszystkich rat odpowiednią ilość, zwykle 2 obligacje, tych walorów na własność. Suma jednak wpłacona przez klijenta w ten ratalny sposób nie równa się zazwyczaj więcej, jak 80% wartości giełdowej tych papierów. A nadto banczek spekulacyjny ma przez pewien czas zapewniony stały dopływ kapitału, od którego nie płaci procentów.

Kredyt długoterminowy Państwowego Banku Rolnego w maju r. b.

Państwowy Bank Rolny wypłacił w ciągu maja r.b. pożyczek w listach zastawnych i obligacjach na ogólną sumę zł. 198 701.058, z czego w 7% listach zastawnych 22.490 pożyczek na sumę złotych 103.713.800, w 8% list. zast. — 19 898 pożyczek na sumę zł. 94.987.258.

Nadto Bank Rolny wydał szereg pożyczek w 7% obligacjach meljoracyjnych na sumę zł. 87.700.000.

Stan niewyzyskanych kredytów wekslowych w Banku Polskim.

Bank Polski przyznał w kwietniu r. b. kredytów wekslowych na sumę zł. 1.101.000.000. Jednakże, wobec braku odpowiedniego materjału wekslowego, wykorzystano z przyznanych kredytów zaledwie 53 proc.

Większe instytucje bankowe, podobnie jak i w poprzednich miesiącach, odczuwające upłynnienie środków finansowych tylko w minimalnym stopniu, wykorzystały swe kredyty w Banku Polskim, starając się zachować rezerwę kredytową na wypadek większego zapotrzebowania środków pieniężnych.

Kredyty importowe i eksportowe.

Kredyty eksportowe w Banku Gospodarstwu Krajowego, udzielane były w roku ubiegłym, zgodnie z polityką rządową, dążącą do aktywnego bilansu handlowego, tym przedsiębiorstwom, które bez pomocy kredytowej nie byłyby zdolne prowadzić wywozu towarów zagranicę.

Ogólna suma kredytów dyskontowych w walutach zagranicznych, przyznanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w roku ubiegłym firmom handlowym i przemysłowym, prowadzącym eksport towarów zagranicę, wyraża się sumą 8.100.000. dolarów. Jeśli zestawi się powyższe kredyty z takiemiż kredytami roku 1928, stosunek wzrostu kredytów jest dość znaczny, gdyż wynosi około 50%. W ciągu ubiegłego roku Bank Gospodarstwa Krajowego zdyskontował weksli eksportowych na sumę przeszło 12.000.000 dolarów, z czego około połowa pochodzi z zagranicy.

Z ogólnej sumy zdyskontowanych weksli eksportowych około 90% stanowią weksle pochodzące z eksportu do Rosji.

Akcja budowlana zakładów ubezpieczeń.

Z końcem czerwca r.b. wejdzie na właściwą drogą przygotowana od szeregu miesięcy akcja budowlana Zakładów Ubezpieczeń. Zakłady powyższe wyłoniły „Stowarzyszenie Budowlane" z b. ministrem Simonem na czele, które opracowuje plany budowlane. Akcja budowlana rozpoczęta zostanie z początkiem lipca r. b.

Na bieżący sezon budowlany przeznaczono z funduszów zakładów ubezpieczeń sumę 35 miljonów złotych. Do końca lata „Stowarzyszenie Budowlane" zamierza uruchomić złotych 16.500.000 na cele budowy domów. Domy te będą wznoszone w Warszawie, Łodzi, Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, Gdyni Poznaniu i Lwowie.

„Stowarzyszenie Budowlane" rozpoczęło w bieżącym roku budowę około 3 tysięcy izb.

Weksle protestowane przez Bank Polski w maju r. b

Odsetek weksli protestowanych przez Bank Polski w maju w stosunku do całego inkasa wynosi 6.07% wobec 5,8% w kwietniu r. b. Ogólna liczba weksli protestowanych wynosiła 48.220 sztuk na łączną sumę zł. 14.949.000. Z sumy tej przypada na rolnictwo 11.65% (w kwietniu — 11%) na dział włókienniczy — 40.06% (w kwietniu — 40.3%), skórzany — 3.77% (w kwietniu — 4.4%), metalowy — 7.9% (w kwietniu — 5.6%), drzewny — 2.91% (w kwietniu — 2.6%), inne działy — 34.52% (w kwietniu — 36.1%). W poprzednich miesiącach r. b. stosunek procentowy protestowanych weksli przedstawiał się następująco: w styczniu — 6.12%, w lutym — 5.92%, w marcu — 5.99%, w kwietniu 5.8% i w maju 6.07%.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

Pożyczka angielska dla m. Wilna.

Miasto Wilno zaciągnęło w roku 1912 pożyczkę w wysokości 4.244 562 rub. na rynku angielskim ze spłatą 62 letnią. Obecnie naskutek pertraktacyj w tej sprawie wyjaśniło się, że na rynku angielskim znajduje się około 225.000 funtów szterlingów obligacyj tej pożyczki. Wierzyciele zgadzają się na anulowanie %% i spłatę długu przy wykupie obligacyj w ich 25% wartości nominalnej. Na spłatę tej części długu Bank Gospodarstwa Krajowego udziela miastu pożyczkę w wysokości zł, 2.500.000.—

Zagraniczna pożyczka meljoracyjna.

Państwowy Bank Rolny prowadzi od dłuższego czasu rokowania z londyńskim bankiem „Hambross" o udzielenie długoterminowego kredytu, przeznaczonego na meljoracje rolne.

Kredyt ten, w wysokości od 2 do 2½ miljona funtów szterlingów ma być wydany na przeciąg lat 15 w formie nabycia obligacyj meljoracyjnych Banku Rolnego.

W związku z tem przeprowadzona zostanie przez Dyrektora Naczelnego Państwowego Banku Rolnego p. Staniszewskiego konferencja, która ma ustalić termin zrealizowania owej pożyczki. W razie bowiem niezrealizowania pożyczki owej w wysokości około 110 miljonów, sprawa ta ulegnie zwłoce z powodu wakacyj letnich na zagranicznych rynkach kredytowych.

Fuzja bankowa w Stanach Zjednoczonych A. P.

W Ameryce mamy do zanotowania nowy fakt pochłonięcia przez Chase National Bank of New York jeszcze dwóch banków, a mianowicie: Equitable Trust Co i Interstate Co, oprócz fuzji w National City and Farmers Trust Co, która nastąpiła z początkiem roku zeszłego.

Przez obecną fuzję powstał jeden z największych banków świata, przewyższając nawet Guaruty Trust Co of New-York.

Suma bilansowa Chase National Bank of the City of New York, jak brzmi nazwa teraźniejsza, wynosi dol 2.814,5 tys. = Zł. 25 049.050.000.— suma zaś depozytów przekracza dol. 2 miljony = Zł. 17.800 miljonów.

Kapitał zakładowy Chase National Bank of the City of New-York, podwyższony będzie ze 105 miljonów dolarów do sumy $ 148.000.000.— = Zl. 1.317.200.000.— drogą wydania akcjonarjuszom dwóch przyłączonych instytucji — za 5 akcji Equitable Trust 4 akcje Chase National Bank i za 5 akcji Interstate Co Trust — 2 akcje Chase National Bank.

Nowe prawo bankowe w Bułgarji.

Projekt nowego prawa bankowego w Bułgarji, jaki złożony zostanie wkrótce Parlamentowi, przewiduje, celem najdalej idącego poparcia akcji oszczędnościowej, tworzenie instytucyj bankowych tylko w postaci spółek akcyjnych, przy kapitale zakładowym stosunkowo wysokim.

Nowe prawo w dziedzinie wkładów bankowych rozróżnia dwie ich kategorje: wkłady handlowe i niehandlowe. Szczególną opieką są otaczane te ostatnie. Bankom nie wolno przyjmować wkładów handlowych powyżej 8-mio krotnej wysokości kapitału zakładowego i rezerwowego, w przypadku upadłości wkłady niehandlowe cieszą się specjalnemi przywilejami.

Bankom nie wolno wykonywać operacyj giełdowych przez nabywanie akcyj Towarzystw Akcyjnych, jak tylko do wysokości ¼ ich kapitałów własnych. Specjalna „Rada Bankowa", o bardzo szerokich uprawnieniach, wykazywać będzie kontrolę nad Bankami Akcyjnemi.

Stopy dyskonta ważniejszych państw.

Już od roku daje się zauważyć wielka tendencja zniżkowa ceny pieniądza na rynku kredytowym międzynarodowym. Każdy miesiąc przynosi nowe wahania, nowe odchylenia. Zaledwie kilka banków emisyjnych zatrzymało swą dawną stopę dyskontową. Cały szereg ważniejszych jak Federal Reserve Bank w Stanach Zjedn. Am. Półn., Bank of England, Banque de France — obniżało swe dyskonta w dość szybkiem tempie. Niektóre banki (Banque de France) osiągnęły nienotowaną od 100 lat taniość kredytu.

Dla orjentacji podajemy zestawienie stóp dyskontowych z uwzględnieniem daty ostatniej zmiany.

		%			
Austrja	—	5.5	od	21.V	1930
Belgja	—	3	„	1.V	1930
Bułgarja	—	10	„	3.VII	1929
Czechosłowacja	—	4.5	„	25.V	1930
Danja	—	4	„	2.V	1930
Estonja	—	8	„	4.X	1929
Francja	—	2.5	„	1.V	1930
Finlandja	—	6.5	„	29.IV	1930
Gdańsk	—	5	„	2.V	1930

Grecja	— 9	„	1.XII 1928
Holandja	— 3	„	25.III 1930
Hiszpanja	— 5.5	„	20.XII 1928
Jugosławja	— 5.5	„	29.V 1930
Indje Brytyjskie	— 6	„	4.IV 1930
Japonja	— 5.48	„	9.X 1927
Litwa	— 6	„	1.IV 1930
Łotwa	— 6	„	4.IV 1928
Niemcy	— 4,5	„	20.V 1930
Norwegja	— 4.5	„	21.III 1930
Polska	— 7	„	14.III 1930
Portugalja	— 8	„	28.VII 1926
Rumunja	— 9	„	23.XI 1929
Stany Zjednoczone A. P.	— 3	„	1.V 1930
Szwecja	— 3,5	„	3.IV 1930
Szwajcarja	— 3	„	4.IV 1930
Włochy	— 5.5	„	20.V 1930
Węgry	— 6	„	29.III 1930
Wielka Brytanja	— 3	„	1.V 1930
Z.S.S.R. (Rosja Sow.)	— 8	„	5.IV 1927

Pożyczki polskie na giełdzie w Nowym Jorku.

Na giełdzie nowojorskiej notowano polskie pożyczki zagraniczne (obligacje) w czasie od 19—24 maja r. b. po następujących kursach:

8% pożyczka dolarowa z 1925 r. — kurs przeciętny—94.75, najwyższy—95.—, najniższy — 94.50, końcowy—95.—

7% pożyczka dolarowa (stabilizacyjna z 1927 r.) — kurs przeciętny — 84.50, najwyższy — 85.—, najniższy — 84.—, końcowy — 85.

6% pożyczka dolarowa z 1920 r. — kurs przeciętny — 78.75, najwyższy — 79.50, najniższy — 78.— końcowy — 78.—

7% pożyczka dolarowa m. Warszawy z 1928 r. — Kurs przeciętny — 79.88, najwyższy — 80.75, najniższy — 79.—, końcowy — 80.13.

7% pożyczka dolarową woj. Śląskiego z 1928 r. — kurs przeciętny — 77.50, najwyższy — 78.— najniższy — 77.—, końcowy — 78.

Obroty temi walorami poza pożyczką stabilizacyjną, której było przedmiotem operacyj za 179.000 dolarów i pożyczką m. Warszawy — za 58.000.— zmalały w ciągu tego okresu. Kursy w porównaniu z poprzedniemi okresami uległy nieznacznym wahaniom w kierunku zwyżkowym.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 12 czerwca r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.86½—8.90½

Papiery %% w zł. zł.:

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	—.—
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Pol. Banku Komunal.	93.—

Papiery %% państwowe:

5% Pań. poż. Konwer. 1924 r.	55.25
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	110.50
5% Poż. Premjowa 5.II-1926 r. (5 dol)	65.—
10% Pożyczka kolejowa	102.50
7% poż. stabilizacyjna	—
Akcje Banku Polskiego	170.50

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu) —	4.61⅓
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.) —	1.75
Ruble srebrne (drobny bilon)	0.75

Gram czystego złota — 5.9244.

Z giełdy zbożowej.

W dniu 12 czerwca 1930 r. notowano na Warszawskiej giełdzie zbożowej przy obrotach średnich: żyto—14.75—15.50, pszenica—42.— —42.50, owies jednolity — 17.50 —17.—, jęczmień—19.— —18.—

Ceny za 100 kg. Tendencja spokojna. Obroty małe.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu płockiego w Płocku

Zatwierdzona w dniu 24 kwietnia 1927 r. Uruchomiona w dniu 10 listopada 1927 r.

Bilans na dzień 1 stycznia 1930 r.

Stan czynny

Wyszczególnienie rachunków		Zł.	gr
Kasa (gotówka)		2.863	49
R-ki bieżące w inst. kredytowych:			
a) w Banku Polskim	100 —		
b) w Bankach Państwowych	243 50		
c) w P. K. O.	266 75		
d) w instyt. komun. kredytow.	1.137 80		
e) w innych instytuc. kredyt.	36.736 —	38.484	05
Papiery wartościowe własne:			
a) akcje i udziały banków kom.	2 894	2.894	—
Weksle zdyskontowane	144.264 57		
Weksle protestowane	30.321 83	174.586	40
Razem		218.827	94
Weksle i dokumenty do inkasa	5.004 23		

Stan bierny.

Wyszczególnienie rachunków		Zł.	gr
Kapitał zakładowy		46.385	—
Fundusz zasobowy		1.737	62
Wkłady osób fizycznych i firm prywatnych:			
a) bezterminowe	ks. oszcz. 797	37.913	14
b) terminowe do 3-ch mies.	„ 3	53.704	17
Salda kredytowe rachunków bieżących instytucyj państwowych, samorząd. i innych prawno-publiczn.		20.446	21
Kredyty udzielane kasie:			
a) przez Banki państwowe	50.000	50.000	—
Redyskonto weksli:			
a) w Banku Gosp. Krajow.	4.750 —	4.750	
Różne	1.588 86		
R-ki przechodnie (rozlicz. międzyokresowe)	900 —	2.488	86
Czysty zysk		1.402	94
Razem		218.827	94
Różni za inkaso	5.004 23		

Powiatowa Kasa Oszczędności w Płocku.

Rachunek Strat i Zysków na dzień 31 grudnia 1929 r.

STRATY

Wyszczególnienie		Zł.	gr
Koszty administracji			
a) osobowe	11.369.99		
b) rzeczowe	2.026.11	13.396	10
Podatki i opłaty skarbowe		435	80
Czysty zysk		1.402	94
Razem		15.234	84

ZYSKI

Wyszczególnienie	Zł.	gr
Procenty i prowizje (otrzymane)	15.234	8
Razem	15.234	84

Dyrektor Kasy (—) *I. Puternicki*

Buchalter (—) *Ad. Rymkiewicz*

Bilans Komunalnej Kasy Oszczędności m. Brześcia Kujawskiego na dzień 31 grudnia 1929 r.

Aktywa

1	KASA:			1.299	22
2	POŻYCZKI NA WEKSLE:			23.255	—
3	RUCHOMOŚCI:				
	Wartość początkowa	196	25		
	5% amortyzacja	9	31	186	94
4	RÓŻNE:			453	91
5	KOSZTY HANDL. OKRESU PRZYSZŁEGO			153	40
				25.348	47
	Weksle do inkasa			2.992	50
				28.340	97

Pasywa

1	KAPITAŁ ZAKŁADOWY:			7.000	—
2	WKŁADY OSÓB FIZYCZ. i FIRM PRYW. na książeczki oszczędnośc.			10.721	14
3	KREDYTY UDZIELONE KASIE: przez kom. Kasę oszczędn. powiatu Włocławskiego			6.386	—
4	PROCENTY POBRANE NA ROK 1930			694	07
5	CZYSTY ZYSK			547	26
				25.348	47
	Różni za inkaso			2.992	50
				28.340	97

Rachunek strat i zysków

Straty

1	Procenty i prowizje:				
	a) procenty od wkładów oszczędn.	246	25		
	b) procenty od kred. udzielon. Kasie	159	87	406	12
2	Koszty administracji:				
	uposażenie pracowników Kasy	900	—		
	wynagrodzenie Naczelnika Zarządu	200	--		
	księgi, druki i materjały piśmienne	726	50		
	ogłoszenia i propaganda	367	30		
	porto, depesze, wyjazdy i inne	138	18	2.331	98
3	Odpisy amortyzacyjne od ruchomości:			9	31
4	Czysty zysk			547	26
				3.294	67

Zyski

1	Dotacja gm. m. Brześcia Kujawskiego na zorganizowanie i uruchomienie Kasy			2.000	--
2	Procenty i prowizje:				
	a) procenty od pożyczek wekslowych	938	32		
	b) procenty od kapitału zakładowego	338	85		
	c) prowizja inkasowa	17	50	1 294	67
				3.294	67

Zestawił Buchalter:
Stanisław Grochowski

Naczelnik Zarządu:
H. Ciborowski

Druk Jana Górnickiego — Warszawa, Nowy Świat 57. Tel. 152-16.